

Vad är produktionskostnaden för mjölk i EU?

Vid tidningens
pressläggning
låg en eurocent på
10,19 öre

Vid ett digitalt seminarium med EMB, European Milk Board, i slutet på juni presenterade Dr. Karin Jürgens EMB:s rapport *What is the cost of producing milk?* De länder som ingick i jämförelsen var Belgien, Danmark, Tyskland, Irland, Frankrike, Litauen, Holland och Luxemburg.

Produktionskostnaden inom EU låg 2019 på i genomsnitt 45,35 cent eller 4,62 kr per kg. Spridningen var från 34,21 cent (3,49 kr) på Irland till 58,63 cent (5,97 kr) i Litauen. I Danmark låg den strax under genomsnittet på 41,44 cent (4,22 kr) per kg.

LÅNGT IFRÅN KOSTNADSTÄCKNING

I genomsnitt fattas det 10,83 cent eller 1,10 kr per kg för att få kostnadstäckning. Endast Irland har haft kostnadstäckning under perioden 2015–2019. Tyvärr blev även deras lönsamhet negativ under 2018 och 2019 vilket innebär att det 2019 inte fanns ett enda land som hade kostnadstäckning. Det fattas i genomsnitt 24 procent av produktionskostnaden.

Det är till och med så illa att om vi tar produktionskostnaden utan arbete, fattas det 1,5 cent eller 15 öre per kg. Den genomsnittslön som en mjölkproducent i Europa har kunnat ta ut är 3,25 cent eller 33 öre per kg. Mest har irländarna kunnat ta ut. En acceptabel lön varierar mellan de olika länderna, från 9 cent per kg i Litauen till 30 cent i Danmark.

I Danmark och Holland täcker mjölkpriset inte ens de rörliga kostnaderna utan arbete. En del av produktionskostnadsökningarna beror på torra somrar vilket har lett till ett större behov av inköpt foder.

JÄMFÖRELSE – IRLAND OCH LITAUEN

Arbetstidsersättningen är beräknad på att 1,38 familjemedlemmar gör arbetet och att de tillsammans gör 3 269 timmar i Irland och 3 047 timmar i Litauen. Arbetsersättningen är i Irland 22,66 cent (2,31 kr) per kg och i Litauen 8,76 cent (89 öre) per kg.

Produktionskostnaden i Irland har stigit från 18,11 cent (1,85 kr) per kg 2015 till 24,81 cent (2,53 kr) per kg 2019. Även Litauens produktionskostnader har stigit kraftigt.

Det finns en spridning i kostnader för olika insatsvaror. I Danmark har de högst kostnader för foder men också högst avkastning. Irland och Litauen har lägst kostnader för energi.

Besättningsstorleken har mindre betydelse, bara 1–2 cent.

INGEN MÖJLIGHET ATT FÖRHANDLA

Produktionskostnaderna stiger snabbt men mjölkpriset ökar inte i närheten av samma takt. Vi måste försöka få till stånd en betalning utifrån kostnaderna och det finns ett behov av att snabbare kunna redovisa utvecklingen, i synnerhet med tanke på de snabbt ökande arbetskostnaderna.

Vi får inte heller betalt för de ”mervärden” vi producerar. Samma mantra ute i Europa som här i Sverige nämndes: klimat, hållbarhet, biodiversitet, djurvälstånd och GMO-frihet. Detta måste våra politiker betala för. Det råder enighet om att samtliga dessa krav höjer våra produktionskostnader utan att ge mer intäkter.

Vi måste våga diskutera våra produktionskostnader. Mjölkproduktionen inom EU ger inte en rimlig lön och vi har ingen rimlig förhandlingsituation. Våra producent-

organisationer behöver bli starkare och vi behöver få bättre möjligheter att styra volymer och flöden.

OFÖRMÅGA ATT TA BETALT

Min egen reflektion efter seminariet är att mjölkproducenter har en utsatt situation i alla jämförda länder, vilket också stämmer väl med våra egna beräkningar. En gissning är att vi i Sverige ligger 4–5 cent (40–50 öre) högre än genomsnittet när det gäller produktionskostnader. Mejeriernas oförmåga att ta betalt på marknaden är slående och likaså alla krav som ställs.

Klimat- och miljörelsens alla krav och pålagor är oerhört kostsamma och det är vi som får betala eftersom inte mejerierna kan eller vill ta ut det på marknaden. I vissa fall driver de också den här utvecklingen.

Det är svårt att bedöma hur mycket den kostnaden kommer att öka men utan tvivel kommer den att öka. Det blir nästan löjligt att diskutera 10-öringar fram och tillbaka när det fattas kronor, men någonsans måste vi börja.

Claes Jonsson, Sveriges Mjölkbönder

Jämförelse mellan Irland och Litauen

	Irland	Litauen
Antal gårdar	16 000	18 000
Medelkoantal	83	11
Medelareal ha	64	31
Medelavkastning	5 884	5 650
Intäkter från mjölk i procent av omsättningen	80	77
Sålt till mejeri, procent	99,7	86,7

Sveriges Mjölkbönder startades 2006 med syftet att öka lönsamheten och förbättra villkoren för svensk mjölkproduktion. Från och med juni 2019 ingår en prenumeration på Lantbrukets Affärer i medlemskapet och därmed lyfter tidningen de frågor som är relevanta för oss.

ORDFÖRANDE
Stefan Gård
070-622 22 33
stefan.gard@hotmail.com

VICE ORDFÖRANDE
Claes Jonsson
070-301 09 31
bankebolet@gmail.com

SEKRETARIAT
Birgitta Berndtsson
076-775 82 38
birgitta@bbc-agriconsulting.com
www.sverigemjolkbonder.se